

ФОРМУВАННЯ ПРЕВЕНТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ОХОРОНИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Гринюк В.А.

*начальник відділу нагляду в машинобудуванні
та енергетиці Управління Держпраці
у Полтавській області*

м. Полтава

Дотримання конституційних прав громадян на здорові і безпечні умови праці є головним принципом державної політики у сфері охорони праці. Цим принципом керується весь цивілізований світ. Цей принцип закладений у найважливіших конвенціях Міжнародної організації праці, членом якої є наша держава. Важливим механізмом реалізації конституційних прав громадян на безпечні та здорові умови праці є доведення до роботодавця вимог норм і правил з охорони праці, робота з громадськими організаціями, поширення інформації та пропаганда безпечних умов праці.

Саме роботодавець відповідно до вимог Закону "Про охорону праці" зобов'язаний створити на робочому місці належні умови праці, а також забезпечити додержання вимог законодавства щодо прав працівників у галузі охорони праці.

Як свідчить статистика, переважна частина всіх нещасних випадків відбувається з організаційних причин, усунення яких не вимагає ніяких матеріальних витрат. Необхідно лише посилити технологічну і трудову дисципліну, рівень організації виконання робіт, а також вжити належних заходів щодо підвищення рівня професійної підготовки працівників та їх навчання з питань організації та безпечного виконання робіт, тобто впровадити ефективну систему управління охороною праці. Задля попередження нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань вкрай необхідно вдосконалити систему таких заходів, як: формування культури поведінки; оцінка ризиків і розвитку на її основі ефективного управління; формування високої технологічної та трудової дисципліни; професійна підготовка

працівників; навчання з питань організації та безпечного виконання робіт; медичні огляди при працевлаштуванні працівників; періодичні медичні огляди працівників, зайнятих виконанням робіт, пов'язаних з підвищеною небезпекою або ризиком отримання професійного захворювання; своєчасне переведення працівників на більш безпечне робоче місце.

Формування культури поведінки, знань і навичок безпечного поводження з питань техніки безпеки, охорони праці необхідно починати зі шкільного віку із застосуванням методів підготовки, у тому числі інтерактивних комп'ютерних технологій і програм. Це повинен бути свого роду національна програма, яка буде стосуватися всього населення - від школярів, учнів ПТУ, студентів вищих навчальних закладів до працюючої людини. Вона повинна бути наскрізною та йти протягом всього трудового життя людини, щоб закласти у свідомості людини правила охорони праці. Прикладом може служити використання промисловими підприємствами Кременчука праці учнів і студентів. При цьому необхідно пропонується формувати в учнів культуру поведінки.

Законодавство Європейського Союзу передбачає, що роботодавці регулюють питання охорони праці на своїх підприємствах шляхом оцінки ризиків та розвитку на її основі ефективного управління. Це шлях, яким повинна йти й Україна. Сьогодні ж у нас лише окремі підприємства реально впровадили євро стандарти ефективності управління охороною праці та оцінки ризиків. Прикладом можуть служити ТОВ «Ерестовській ГЗК», ПАТ «Джей Ті інтернешнл».

Якщо говорити про машинобудування, то рівень виробничого травматизму в цій галузі економіки залишається на досить високим. Серед причин травмування працівників переважають організаційні, зокрема, невиконання вимог інструкцій з охорони праці.

Можна зробити висновок про недостатню якість проведення моніторингу стану виробничого травматизму на підприємствах машинобудівної галузі, і як наслідок, про недостатню якість проведення профілактичної роботи.

Не оминати увагою і людський фактор. Адже всім відомо, що якщо людина в процесі своєї трудової діяльності постійно має справу з небезпекою того чи іншого характеру, то відбувається так зване «звикання» до цієї небезпеки, і як наслідок, в разі загрози виникнення небезпечної ситуації, відбувається нехтування даної небезпекою. В результаті отримуємо підвищення ризику виникнення виробничого травматизму в рази.

Це, у свою чергу, свідчить про недостатню кількість попереджувальних знаків і написів на виробничих дільницях, які обов'язково повинні бути розташовані на робочих місцях, де є небезпечні або шкідливі фактори (небезпека ураження електричним струмом, відкриті деталі, що обертаються, рухаються, тощо), а також на недостатню якість проведення інструктажів з питань охорони праці на даних робочих місцях.

Отже, для того, щоб підвищити ефективність профілактики виробничого травматизму на підприємствах необхідно робити акцент на підвищення у працівників почуття власної відповідальності за свою безпеку і за безпеку оточуючих, під час виконання ними своїх службових обов'язків.